

Динамика на сивата икономика 2007-2016 г.

Методология на изследването

❖ **Основава се на:**

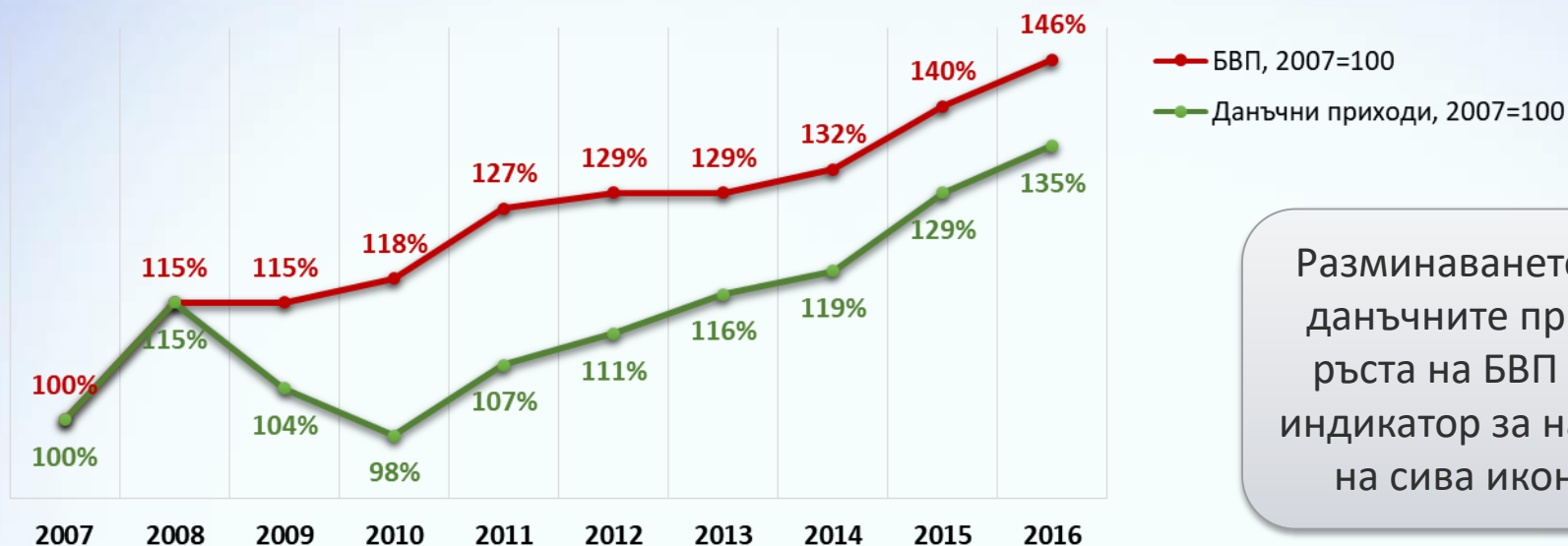
- данни на националната статистика;
- макроикономическата логика, че измененията в приходната част на бюджета трябва да следват промените в ръста на БВП.

❖ **Цел:**

- Изчисление на измененията в обема на сивата икономика;
- Отчитане на влиянието на отделните фактори върху нивото на сивата икономика и, на тази база – анализ и набелязване на мерки за противодействие.

Данъчни приходи и БВП

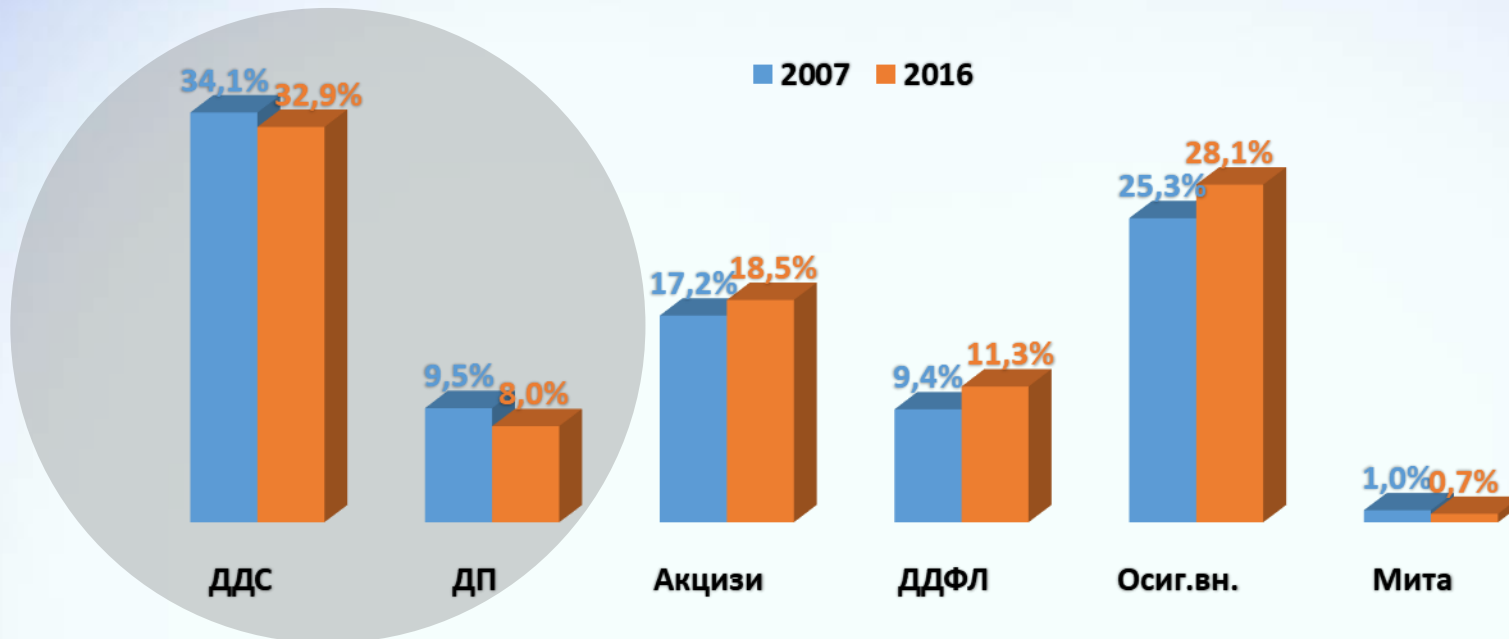
Разминаването между данъчните приходи и ръста на БВП е точен индикатор за наличието на сива икономика

Увеличение на данъчните приходи с 35 %, независимо от:

- 46-процентния ръст на БВП;
- Същественото нарастване на някои икономически параметри, които водят до увеличаване на прякото и косвено облагане на бизнеса и населението

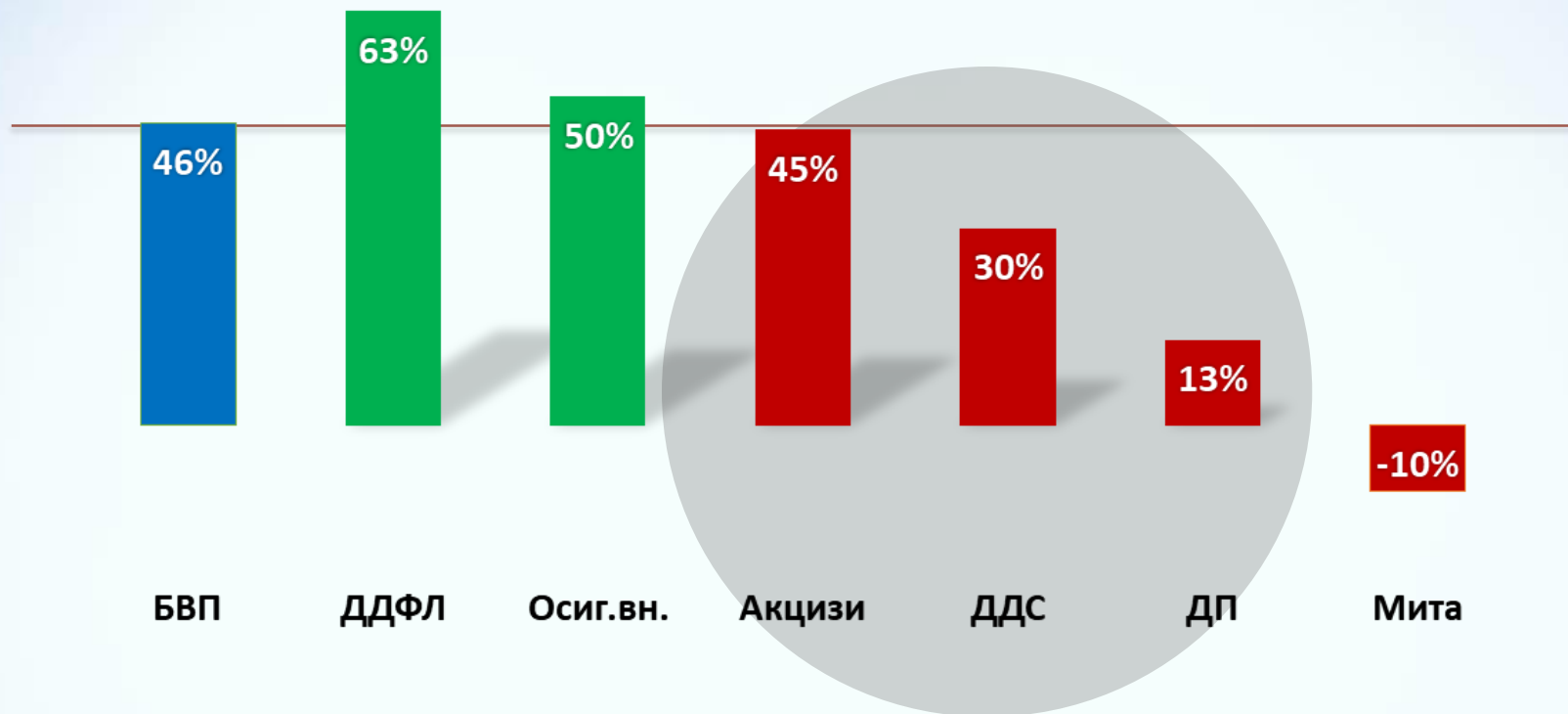
Структура на данъчните приходи

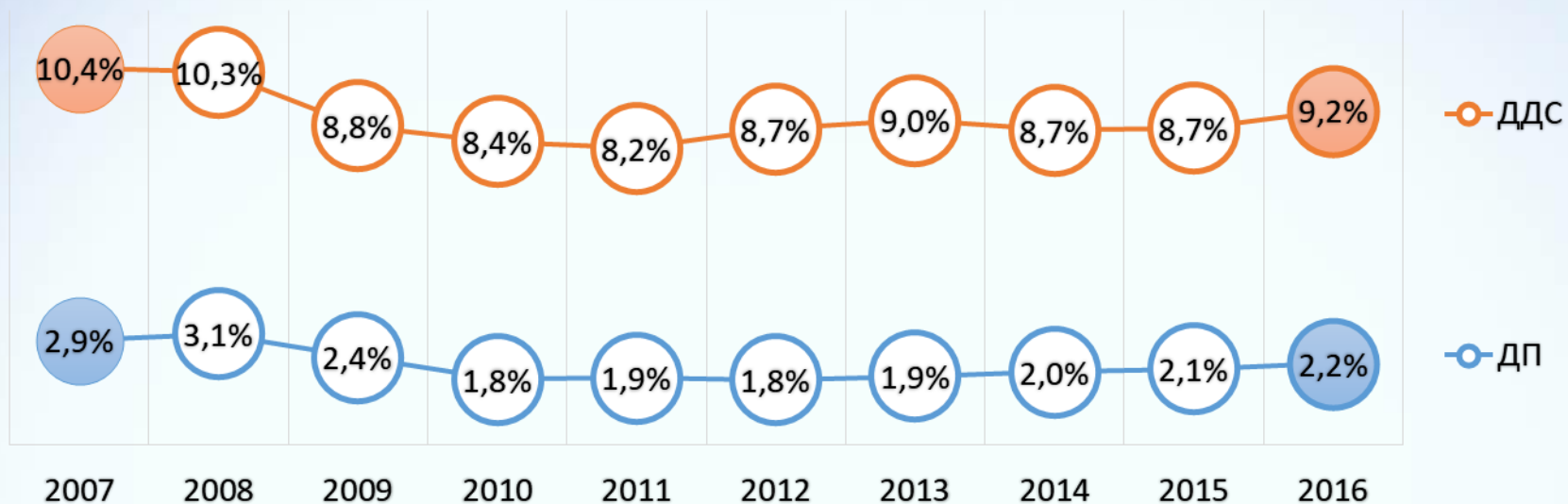
През 2016 г. спрямо 2007 г. най-голямо относително намаление има в дела на приходите от ДДС и ДП, въпреки че ставките им не са променени в разглеждания период.

Намалението на приходите от данък печалба и ДДС е точен индикатор за ръст на сивата икономика.

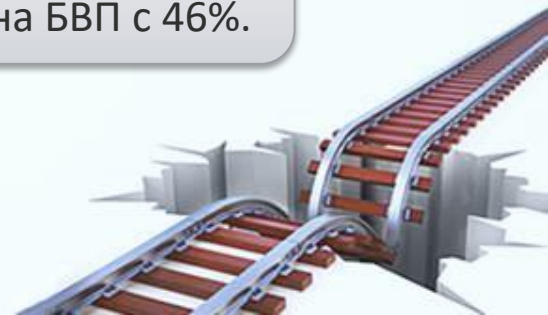
Изменение на БВП и на данъчните приходи (2016 г. спрямо 2007 г.)

ДДС и ДП (дял от БВП)

Като дял от БВП, процентното намаление на данъчните приходи е най-съществено за приходите от ДДС и ДП, независимо от **запазване на данъчните ставки** и ръста на БВП с 46%.

Акцизи (дял от БВП)

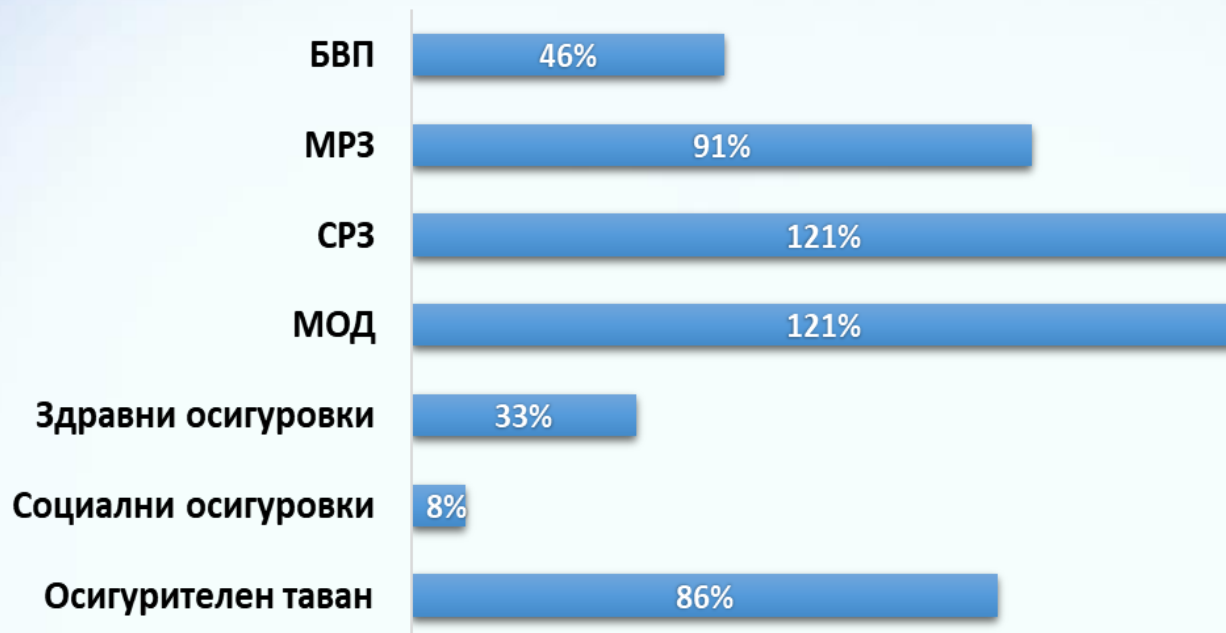

Приходите от акцизи (като дял от БВП) **се запазват**, въпреки повишените обеми на продажби и сериозния **ръст на акцизните ставки, вкл.:**

- 12% при горивата
- Над 20 пъти при тютюневите изделия

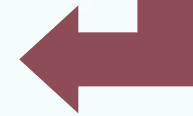

Ръст на икономическите параметри (2007-2016 г.)

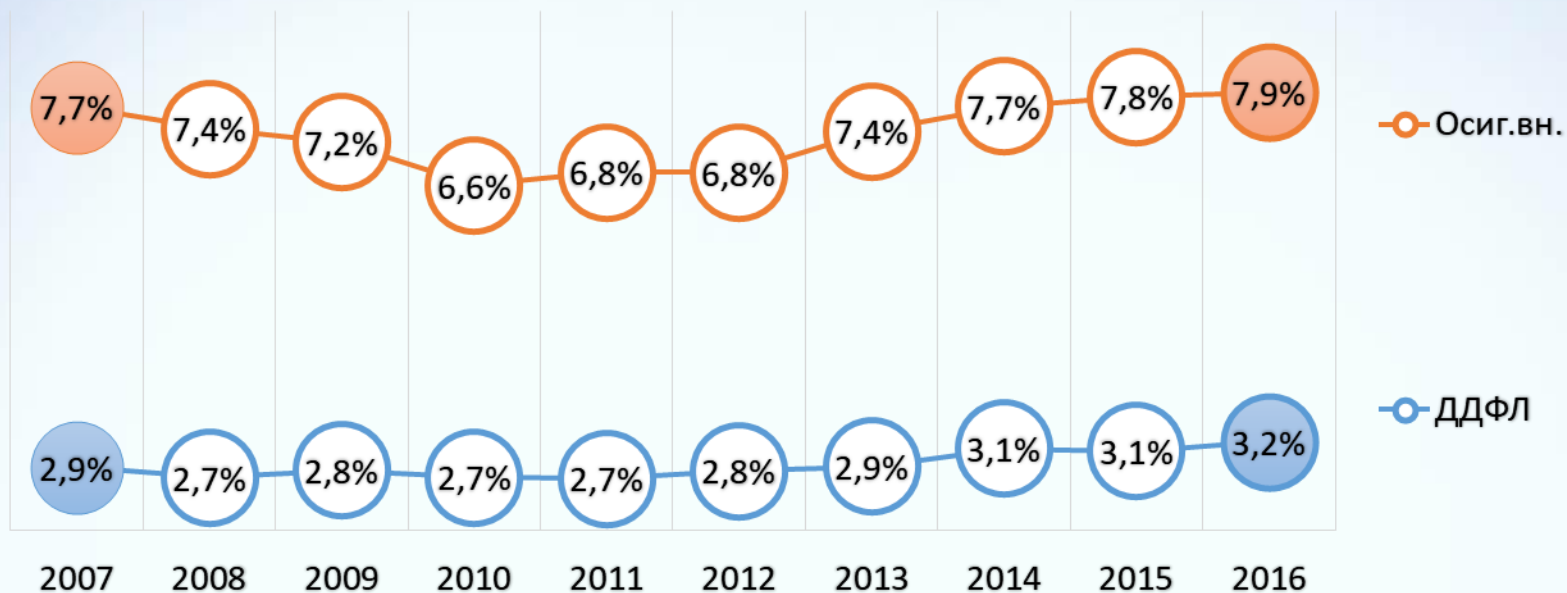

63% ръст на приходите от ДДФЛ
50% ръст на приходите от осиг. вн.

Резултат

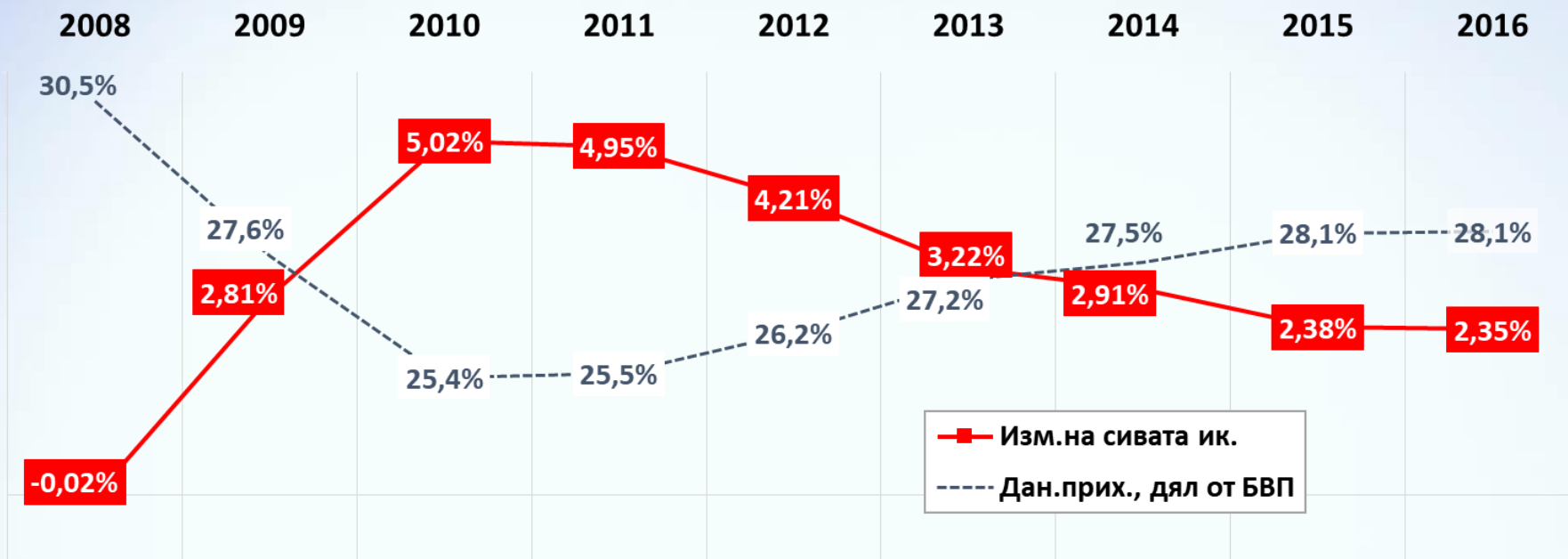
ДДФЛ и осигурителни вноски (дял от БВП)

Относителната стабилност на обемите на приходите от осигурителни вноски и ДДФЛ е измамна. Тя е следствие на съществени изменения в образуващите фактори, като ръст на МРЗ, СРЗ, МОД и др.

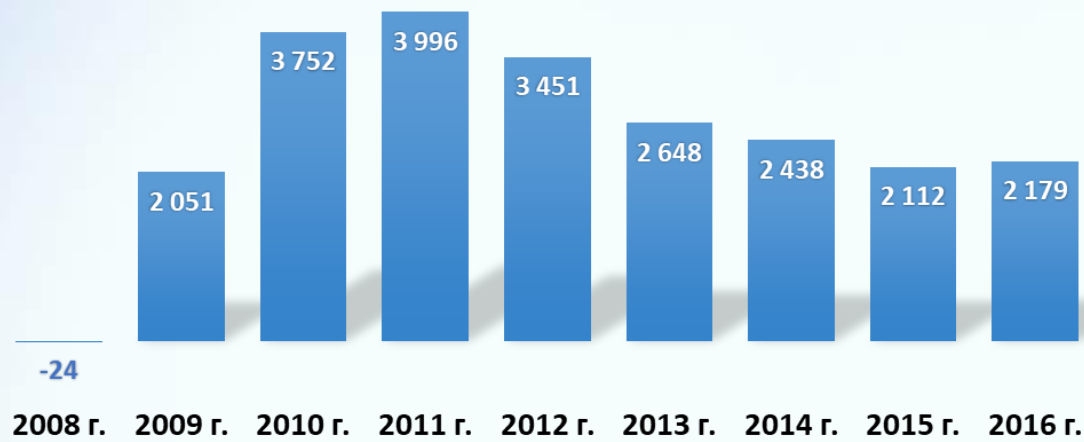

Изменение в обема на сивата икономика

- ❖ Ръстът на сивата икономика за периода 2007-2016 г. е пропорционален на намаления дял на данъчните приходи в БВП
- ❖ За периода 2007-2016 г. изменението на обема на сивата икономика е средно 3 на сто, като най-малко е през 2008 г. спрямо 2007 г.
- ❖ Особено драматичен ръст на сивата икономика се наблюдава през 2010 г., който постепенно намалява в следващите години.

Номинален ефект от измененията в обема на сивата икономика

Над 22,6 млрд. лв.
несъбрани данъци
за 2008-2016 г.
(при занижена оценка)

ЗАКОНОДАТЕЛНИ МЕРКИ за намаляване на сивата икономика

1. Закон за ДДС

- Ускоряване на сроковете на директивата на Съвета СОМ 2013 (721), допълваща директива 2006/112/ЕО и въвеждане на нов стандарт за възстановяване на ДДС.

2. Закон за здравеопазването

- Корекции в процедурата на възстановяване на здравноосигурителни права;
- Въвеждане на финансови норми за здравно обслужване на здравно неосигурените лица в посока дефиниране на източника за покриване на разходите, направени от здравната система.

3. Закон за Сметната палата

- Проверка на осигурителните плащания, в т.ч. и здравните осигуровки, превеждани от държавните и общински структури.
- Възможност за контрол и налагане на санкции за неправомерни действия на държавни и общински структури, свързани с данъчно-осигурителните плащания.

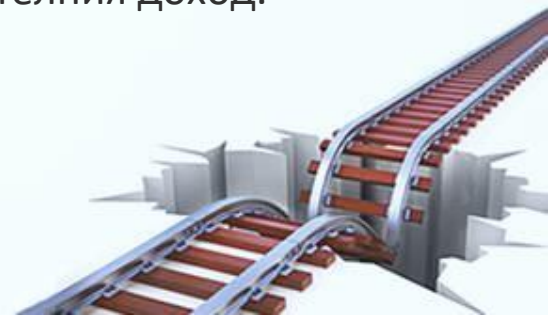
4. Във всички специални закони:

- Въвеждане на ефективни инструменти за отговорност на държавни органи при неизпълнение на законови задължения.

ЗАКОНОДАТЕЛНИ МЕРКИ за намаляване на сивата икономика

5. **Закон за ограничаване на плащанията в брой**
 - Осигуряване на възможност за извършване на разплащания чрез ПОС-терминали от всички първостепенни и второстепенни разпоредители с бюджетни средства.
 - Въвеждане на санкции за институциите и техните поделение за невъвеждане на ПОС-терминали.
6. **Закон за корпоративното подоходно облагане**
 - Авансово въвеждане на проекта на Директива за облагане на корпоративната печалба.
7. **Общи предложения**
 - Опростяване на данъчната система и по-специално на начините за изчисляване и определяне на облагаемия доход.
 - Отмяна на механизма на минималния размер на осигурителния доход.

ОРГАНИЗАЦИОННИ МЕРКИ за намаляване на сивата икономика

- Да се укрепи аналитичното звено в НАП за идентификация на укрити обороти, доходи, осигурителни плащания и др. нарушения.
- Преглед на резултатите от инсталирания в НАП софтуер за откриване на данъчни измами.
- Да се изгради цифрово базирана библиотека (data center) за съхранение, обработка и анализ на счетоводната информация на дружествата за целия период, съгласно българското законодателство, вкл. чрез аутсорстване на принципа на публично-частните партньорство.
- Да се създаде публичен регистър на обжалваните, отменени и оставените в сила ревизионни актове по сектори и региони.
- Да се обвърже системата за стимулиране на служителите на НАП с резултатите от приключеното съдебно производство.
- Да се облекчат изискванията за сключване на споразумения между задължените лица и органа по приходите за разсрочено плащане на данъчни и осигурителни задължения.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

(28 септември 2017 г.)

